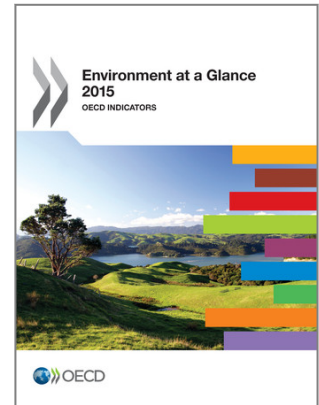

OECD *Multilingual Summaries* Environment at a Glance 2015 OECD Indicators

Summary in Estonian

Lugege tervet raamatut: 10.1787/9789264235199-en

Keskkond kiirpilgul 2015 OECD näitajad

Eestikeelne kokkuvõte

Alates 2000. aastast on näha traditsiooniliste õhusaasteainete heitmete, sõidukite kütusesäästlikkuse, energiantensiivsuse, taastuvenergia, veekasutuse, reoveepuhastuse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsmise progressi. See on osaliselt seletatav majanduskriisile järgnenud majandustegevuse aeglustumisega, aga ka OECD riikide poolt kasutusele võetud keskkondliku survega tegelemise vahenditega, mille hulgas on ka tarbijate käitumist mõjutav ja keskkonnakulutusi internaliseeriv maksustamine. Keskkonnaga seotud kaalutlusi on järjest rohkem süvalaiendatud arengukoostöös ning teadus- ja arengutegevuses.

Jätkuvalt toimub suur osa arengust äärealadel ja poliitikameetmete puhul tuleb tihti puudu sidususest, mis õõnestab negatiivsete keskkonnamõjude vähendamise püüdlusi. Riigid jätkavad mitmel moel fossiilkütuse tootmise ja tarbimise toetamist ning majandustegevus on jätkuvalt seotud CO₂-heitmete ja energia ning muude loodusvarade liigse tarbimisega. Eessevõetud suurimate katsumuste hulgas on kliimamuutused ja keskkonnaolukorra halvenemise mõju tervisele ning tulevasele kasvule ja arengule. Nende probleemide lahendamiseks on vajalikud jõulisemad poliitikameetmed ja usaldusväärne teave, eriti kui kasv jätkub.

Peamised järeldused

Õhusaaste on jätkuvalt kliima ja inimtervise mureallikaks.

- Kasvuhoonegaaside heide on kogu maailmas kasvamas, aga aastate 2000 ja 2012 vahel on need peaaegu kõigis OECD riikides vähenenud, paljastades eraldumise majanduskasvust. See on osaliselt seletatav majanduskriisile järgnenud majandustegevuse aeglustumisega, aga ka kliimapoliitika tugevnemise ja energiatarbimise muutuva mudeliga.
- Siiski emiteeritakse OECD riikides elaniku kohta palju rohkem süsinikdioksiidi (CO₂) kui enamikus muudes regioonides – 9,6 tonni inimese kohta võrreldes 3,4 tonniga ülejäänud maailmas. Praeguste poliitikatega saavutatakse umbes kolmekordne vajalik globaalne CO₂-heide, mis piirab maailma temperatuuri pikaajalist kasvu 2 °C.
- Vääveldioksiidi (SO_x) ja lämmastikdioksiidi (NO_x) heited jätkavad energiasäästmise, kütuse asendamise, saastekontrolli ja tehnilise progressi tulemusena vähenemist.
- Pooltes OECD riikides puutub üle 90% elanikkonnast kokku peenosakeste (PM_{2.5}) kontsentratsiooniga, mis on suurem sellest, mille puhul on täheldatud kahjulikku mõju tervisele. Need osakesed tungivad sügavale kopsudesse ning võivad sisaldada raskmetalle ja toksilisi orgaanilisi aineid.

Nõudlus vee järele on suurenemas, aga veekasutus on jäänud stabiilseks.

- Magevee võtmine on jätkuvalt stabiilne tänu tõhusamale kasutusele ja paremale hinnapoliitikale, kuid samuti suuremale alternatiivsete veeallikate kasutusele, nagu ringlusse võetud ja magestatud

vesi. Samal ajal kui paljudes riikides on saavutatud magevee võtmise suhteline eraldumine SKT kasvust, on kolmandikul riikidest mageveevarude keskmine või ränk puudus ja paljud riigid peavad toime tulema kohalike või hooajaliste veenappustega. Kliimamuutused võivad selliseid nappusi veelgi süvendada, ka riikides, mis kasutavad usaldusväärset veevarustust.

- Ligi 80% OECD riikide elanikkonnast saab avalikust reoveepuhastusest kasu. Mitmed riigid seisavad nüüd silmitsi vananenud veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide uuendamisest põhjustatud suurenevate kuludega. Mõned peavad leidma teisi viise väikeste või isoleeritud asulate teenindamiseks ja väikeste, sõltumatute tööstusettevõtete üle piisava kontrolli tagamiseks.

Prügilad on endiselt peamine olmejäätmete käitlusmeetod.

- Olmejäätmete tekitamine aeglustus 2000. aastatel. OECD piirkonnas elav inimene tekitab aastas keskmiselt 520 kg jäätmeid; see on 30 kg vähem kui aastal 2000, aga siiski 20 kg rohkem kui 1990. aastal. Kuigi tänu ringlussevõtule suunatakse üha suurem hulk jäätmeid majandusse tagasi, on pooltes OECD riikides prügilad jätkuvalt peamine jäätmekäitlusmeetod.

Oht bioloogilise mitmekesisuse hävinemisele kasvab.

- Paljud looma- ja taimeliigid on OECD riikides, eriti suure rahvastiku- ja taristutihedusega riikides, ohustatud. Põhja-Ameerikas ja Euroopas on põllu- ja metsalindude arv 40 aastaga vähenenud peaaegu 30%. Paljusid metsi ohustab degradeerumine, fragmenteerumine ja ümberkujundamine muudeks maatüüpideks. Taastuenergia eesmärkide saavutuspüüdlustest tulenev nõudlus puidu järele mängib üha kasvavat rolli metsade ekspluateerimises.

Majandussektorite keskkonnavalangus on ebaühtlane.

- Perioodil 2000–2014 jätkas energiasuutlikkus paranemist. Taastuenergiat kasutatakse järjest rohkem, seda eriti Euroopas. Taastuenergia moodustab 21% OECD elektrienergia tootmisest (2000. aastal 15,6%) ja ligi 9% kogu energiaravustusest (2000. aastal 6%). Aga fossiilkütused on energiaravustuses ikka domineerivad (80%).
- Enamik OECD riikides ületas teeliikluse kasvumäär majanduskasvu. Riikide pingutusi puhtamate sõidukite edendamise nimel kõigutab sõidukite arvu ja liikluse kasv, mille tulemuseks on suurenenud kütusekulu ja saaste.
- Põllumaa on vähenenud peaaegu kõigis riikides, samuti ka mõnede põllumajandusega seotud kasvuhoonegaaside heide ja fosforväetiste kasutamine. Siiski jääb mahepõllumajanduse all oleva maa osa madalaks, veidi üle 2%, kuigi see varjab riigiti suuri erinevusi. Osakaal on kõrgem Euroopa Liidus, ulatudes mõnes riigis 10–17%ni.

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni toetamine kasvab.

- Avaliku sektori kulutused keskkonnaga seotud teadus- ja arendustegevusele on aastast 2000 kasvanud rohkem kui 20% ning on peale 2008. aasta majanduskriisi taastunud kiiremini kui kogu avaliku sektori teadus- ja arendustegevus. Selle osa kogu avaliku sektori kulutustest teadus- ja arendustegevusele on siiski vähem kui 2%. Taastuenergiale tehtavate kulutuste osakaal kogu energiale tehtavatest kulutustest suurenes 8%lt 24%ni.
- Keskkondlikel eesmärkidel antav ametlik arenguabi on kasvamisest jätkanud. Selle osakaal kogu ametlikust arenguabist suurenes 2002. aasta 9,6%lt 12,6%ni. Taastuenergiaga seotud abi suurus on ületanud mittetaastuva energiaga seotud abi suuruse.

Turuvahendite rakendamine saaste hindamiseks on jätkuvalt keeruline.

- Keskkonnahoidlikkusega seotud maksude rakendamine kasvab, kuid tööjõumaksudega võrreldes on see endiselt piiratud. Nendest saadud tulu oli 2013. aastal u 1,6% SKT-st. Seda juhivad energiaga (69%) ning mootorsõidukite ja transpordiga (28%) seotud maksud. Väga erinevad energiamaksumäärad, ebaühtlased hinnasignaalid, suure keskkonnamõjuga kütuste madalad maksumäärad ja teatud sektorites kasutatava kütuse jaoks kehtestatud erandid takistavad üleminekut vähese CO₂-heitmega majandusele. Paljud riigid kehtestavad siiani bensiinile kõrgemaid makse kui diislile ja maksude osakaal lõpptarbija hinnas on üldiselt kodutarbijatele suurem kui tööstustele.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil

rights@oecd.org või faksinumbril: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2015), *Environment at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235199-en